

การรับรู้และความเข้าใจของเวียดนามต่อไทย : การศึกษาจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของเวียดนาม¹

มนธิรา ราโท²

¹ บทความจากชุดโครงการวิจัย “การรับรู้และความเข้าใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ของประเทศเพื่อนบ้านที่มีต่อไทย” ได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

² คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การรับรู้และความเข้าใจของเวียดนามต่อไทย :

การศึกษาจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของเวียดนาม

บทความชิ้นนี้ศึกษาการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาเวียดนามจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ *ต๋วยแจ้* (Tuổi Trẻ) *แทงเนียน* (Thanh Niên) และ *เตียนฟอง* (Tiền Phong) ในรอบปี 2553 ทั้งนี้เพื่อสำรวจการรับรู้และความเข้าใจของเวียดนามต่อไทยในมิติต่างๆ ผลการศึกษาพบว่าไทยมี “พื้นที่” อยู่ในสื่อของเวียดนามอย่างสม่ำเสมอซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของสื่อเวียดนามต่อสถานการณ์ทางการเมืองและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทย นอกจากนี้ การนำเสนอข่าวนั้นไม่เพียงแต่เป็นการรายงานสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น แต่ยังมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผู้คน การกีฬา การท่องเที่ยว และวัฒนธรรมของไทยด้วย การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยยังสะท้อนให้เห็นว่าเวียดนามตระหนักว่าไทยเป็นเพื่อนบ้านที่สำคัญและเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรอบของอาเซียนและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

ABSTRACT

This article studies the representation of Thailand as reflected in three Vietnamese online newspapers : *Tuổi Trẻ*, *Thanh Niên* and *Tiền Phong* in the year 2010. The study aims to explore Vietnam's perception and understanding of Thailand in different perspectives. The findings reveal that Vietnamese online newspapers provide a space for news and news updates on Thailand on a regular basis. It is also shown that Vietnamese media have paid a particular attention to Thailand's political issues and economic development. However, news and reports are not only limited to political and economic circumstances but also include the stories about people, sports and Thai cultures. The representation of Thailand found in Vietnamese online newspapers also indicates that Vietnam is aware that Thailand is an important neighbor and a strategic partner in regional development, in particular in ASEAN and the Greater Mekong Sub-region (GMS).

บทความนี้วิเคราะห์การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาเวียดนามจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ ต่วยแจ้ (Tuổi Trẻ) แทงเนียน (Thanh Niên) และ เตียนฟอง (Tiền Phong) ทั้งนี้เพื่อศึกษาการรับรู้และความเข้าใจของเวียดนามต่อไทยที่ปรากฏในสื่อเวียดนามและสำรวจทัศนคติของเวียดนามต่อประเทศไทยในแง่มุมต่างๆ เช่น การพัฒนาของไทย ความสัมพันธ์ไทยเวียดนาม และความสัมพันธ์ในระดับภาคประชาชนว่ามีลักษณะอย่างไร หรือมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปในทางทิศทางใด กลุ่มผู้อ่านส่วนใหญ่ของสื่อออนไลน์เวียดนามเป็นคนรุ่นใหม่ มีการศึกษา และสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ แม้สื่อมวลชนทุกประเภทในเวียดนามอยู่ภายใต้กำกับของรัฐก็ตาม แต่หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับสังกัดหน่วยงานต่างๆ กัน ซึ่งความเข้มงวดหรือผ่อนปรนในการนำเสนอข่าวสารมักขึ้นอยู่กับจุดยืนและวิสัยทัศน์ของบรรณาธิการบริหารด้วยเช่นกัน สำหรับสื่อออนไลน์มีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารพอสมควรเนื่องจากเป็นสื่อที่ต้องนำเสนอข่าวอย่างทันเหตุการณ์และรวดเร็ว จึงทำให้ยากต่อการควบคุมและตรวจสอบจากหน่วยงานของรัฐ

จากการศึกษาในเบื้องต้นพบว่า ข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยมักปรากฏอยู่ในหมวดข่าวต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา กีฬา การท่องเที่ยว วัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสื่อออนไลน์ของเวียดนามให้ความสำคัญและพื้นที่เกี่ยวกับประเทศไทยพอสมควร มีการนำเสนอข่าวอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น ความคืบหน้าเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองไทย ส่วนทิศทางในการนำเสนอข่าวสารต่างๆ นั้นมักสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาประเทศและการศึกษาของเวียดนามซึ่งเน้นให้ความรู้แก่ประชาชน นอกจากนี้ทัศนคติต่อไทยที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ภาษาเวียดนามนั้นไม่เพียงสะท้อนการรับรู้และความเข้าใจของสื่อมวลชนและประชาชนต่อประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงมุมมองที่สอดคล้องกันกับมุมมองของรัฐบาลเวียดนามด้วย ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาความสัมพันธ์ไทยเวียดนามมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามลำดับ

แนวโน้มของความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเวียดนามที่เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นนั้นเริ่มขึ้นตั้งแต่ความขัดแย้งในกัมพูชายุติลงและหลังจากที่เวียดนามได้ประกาศนโยบายการปฏิรูปทางเศรษฐกิจในปี ค.ศ.1986 ซึ่งเวียดนามได้ปรับนโยบายการต่างประเทศต่อไทย นอกจากนี้ยังมองว่าไทยอยู่ในฐานะประตูที่จะเปิดไปสู่ประเทศอื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งความร่วมมือของรัฐบาลไทยในการแก้ปัญหาชาวเวียดนามอพยพก็ส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยเวียดนามเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการเยี่ยมเยือนของผู้นำประเทศระดับต่างๆ ขัอดกลองและความร่วมมือด้านต่างๆ ซึ่งส่งผลให้ความหวาดระแวง

ความขัดแย้งและความเป็นปรปักษ์ในอดีตเริ่มแปรเปลี่ยนเป็นความร่วมมือและมิตรภาพระหว่างกันปัจจุบัน (ธัญญาทิพย์ ศรีพนา, 2550) เหงียน เสี่ยว หุ่ง (Nguyễn Diêu Hùng, 2001 : 60) ได้ศึกษาและสำรวจสถานการณ์ความร่วมมือระหว่างประเทศของไทยและเวียดนามตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1990 และสรุปว่าความสัมพันธ์ไทยเวียดนามเป็นไปอย่างราบรื่นในทุกด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการลงทุนและการท่องเที่ยว

สังคมไทยเริ่มให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของประเทศเวียดนามเพิ่มมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่เวียดนามกลายเป็นฐานการลงทุนที่น่าสนใจสำหรับนักธุรกิจไทย โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเศรษฐกิจต่างประเทศถึงปัจจัยที่ทำให้เวียดนามเป็นประเทศที่น่าลงทุน ได้แก่ รัฐบาลมีเสถียรภาพ เป็นฐานแรงงานที่มีคุณภาพ (ขยันขันแข็ง เรียนรู้เร็ว กระตือรือร้นในการทำงาน และค่าแรงงานถูก) สภาพเศรษฐกิจเข้มแข็งและเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ รัฐบาลเวียดนามยังให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีและอื่น ๆ แก่นักลงทุน (วิทยา ศุภธนากุล และคณะ : 2551, 24-30, พ.ประไพพงษ์ และ อธิชาติ สิริผาดิ : 2550) เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การศึกษาเกี่ยวกับมุมมอง การรับรู้ และทัศนคติของคนเวียดนามต่อไทยนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจไม่เพียงแต่เป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดนโยบายของภาครัฐและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเท่านั้น หากแต่ยังจะเป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจและเอกชนของไทย หรือแม้แต่ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเวียดนามด้วยเช่นกัน

กาญจนา แก้วเทพ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน ตั้งข้อสังเกตว่า การรายงานข่าวของสื่อมวลชนไม่ใช่ “กระจกส่องสะท้อนความเป็นจริงอย่างถูกต้อง” หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “สื่อมิใช่กระจกส่องโลก หากแต่เป็นตัวโลกเสียเอง” (กาญจนา แก้วเทพ : 2552, 260) นอกจากนี้ ยังได้อธิบายถึงความหมายของสิ่งที่เรียกว่า “ข่าว” ไว้ ดังนี้ “สิ่งที่เรียกว่า ‘ข่าว’ นั้นไม่ใช่การรายงานความเป็นจริงที่เกิดจากเหตุการณ์ หากแต่เป็นการ ‘ประกอบสร้าง’ ความเป็นจริงจากเหตุการณ์นั้นขึ้นมาในขณะที่ตัวเหตุการณ์เองมีหลายมิติมาก ก็แล้วแต่ว่านักข่าวแต่ละคนจะหยิบเอาเหตุการณ์นั้นมาประกอบสร้างเป็นข่าวอย่างไร” (หน้า 241-242) ดังนั้น การรายงานข่าวของสื่อมวลชนจึงไม่ใช่แค่ต้องการบอกเล่าเหตุการณ์หรือ “แจ้งเพื่อทราบ” หากมีจุดมุ่งหมายที่จะปลูกฝังอุดมการณ์บางอย่างให้กับผู้รับสารด้วย (อั้งแล้ว หน้า 248) “ข่าว” จึงไม่ใช่ภาพสะท้อนของเหตุการณ์อย่างตรงไปตรงมา การรายงานข่าวคือการบรรยายข้อเท็จจริงอันประกอบไปด้วย เรื่องเล่าหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น วิธีการเล่าเรื่องหรือรายงาน ผู้เล่าเรื่อง ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง และผู้ฟังหรือผู้รับสาร

หากแต่ในทางกลับกัน การรายงานของสื่อต่าง ๆ เป็นการทำให้ปรากฏการณ์หรือการกระทำต่าง ๆ กลายเป็นเหตุการณ์ขึ้นมา ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า สื่อสร้างการรับรู้บางอย่างให้กับประชาชนซึ่งมักจะสอดคล้องกับค่านิยมหลักในสังคม โดยสื่อทำหน้าที่เป็นผู้ “คัดสรรและคัดกรอง” ข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอต่อประชาชน (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร : 2551, 382-383) ไม่ใช่เป็นการบอกเล่าเหตุการณ์เท่านั้น หากแต่เป็นการส่งสารหรือข้อความบางอย่างไปยังผู้อ่านด้วยเช่นกัน ดังนั้น การศึกษาการนำเสนอข่าวของเวียดนามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยนั้นไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการ “คัดสรรและคัดกรอง” ข้อมูลที่จะเสนอต่อผู้อ่านแต่ยังบ่งบอกถึงนัยหรือสาระสำคัญที่ต้องการส่งต่อไปยังผู้อ่านชาวเวียดนามซึ่งจะหล่อหลอมและสร้างกระบวนการรับรู้และความเข้าใจของเวียดนามต่อไทยได้อีกทางหนึ่งด้วย

การศึกษาชิ้นนี้เป็นงานสืบเนื่องจากบทความวิจัยของผู้เขียนเรื่อง “ความขัดแย้งทางการเมืองไทยในทัศนะของสื่อเวียดนาม (ปี พ.ศ.2547-2552)” (มนิธา ราโท, 2552 : 1-32) ซึ่งศึกษาการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของเวียดนามในช่วงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองไทยในปี พ.ศ.2547-2552 เหตุการณ์การยึดสนามบินสุวรรณภูมิและการประท้วงในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียนที่พญาซึ่งนำมาซึ่งการยกเลิกการจัดการประชุมในเวลาต่อมานั้นเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญที่ทำให้สื่อเวียดนามเพิ่มพื้นที่ในการรายงานมากขึ้นและเปลี่ยนรูปแบบการเสนอข่าวจากการแปลข่าวจากสำนักข่าวต่าง ๆ ของไทยหรือต่างประเทศเป็นการรายงานข่าวภาคสนามและเพิ่มบทวิเคราะห์ข่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของสื่อเวียดนามต่อเหตุการณ์การเมืองในประเทศของไทย ทั้งนี้เวียดนามประเมินว่าความขัดแย้งทางการเมืองไทยได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของอาเซียนรวมทั้งเศรษฐกิจของเวียดนามด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการท่องเที่ยว

ภาพของการรับรู้และความเข้าใจของเวียดนามต่อไทยที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ของเวียดนามนั้นอาจไม่ใช่ภาพตัวแทนที่สมบูรณ์และครบถ้วน หรือสะท้อนการรับรู้และความเข้าใจของเวียดนามต่อไทยได้ทั้งหมดเนื่องจากสังคมเวียดนามประกอบด้วยหลายภาคส่วนด้วยกัน หากแต่สิ่งที่สะท้อนและการนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับไทยของสื่อนั้นก็มีความน่าสนใจและนับวันยังมีบทบาทสำคัญในสังคมเวียดนามโดยเฉพาะในหมู่คนรุ่นใหม่ของเวียดนามซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางความสัมพันธ์หรือความร่วมมือกันระหว่างไทยและเวียดนามในอนาคต ในโลกยุคปัจจุบัน สื่อออนไลน์เริ่มมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการหล่อหลอมการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศไทยต่อผู้อ่านชาว

เวียดนาม สื่อออนไลน์ของเวียดนามถือได้ว่ามีกลุ่มผู้อ่านกว้างขวางระดับหนึ่งและมีเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารพอสมควร สื่อประเภทนี้ยังเป็นทางเลือกใหม่ในการรับรู้ข่าวสารซึ่งเป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้นนอกเหนือไปจากสื่อประเภทโทรทัศน์หรือวิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ทั่วไป สำหรับบทความชิ้นนี้ กลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือหนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาเวียดนามจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ *ต๋วยแจ้* (Tuổi Trẻ) *แทงเนียน* (Thanh Niên) และ *เตียนฟอง* (Tiền Phong) ซึ่งระยะเวลาในการเผยแพร่คือระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 31 ธันวาคม 2553 ซึ่งมีจำนวนข่าวและบทความกว่า 300 ชิ้น

สถานภาพและบทบาทของสื่อในสังคมเวียดนาม

ในยุคเริ่มแรก ๆ นั้น หนังสือพิมพ์ของเวียดนามมีเป้าหมายทางการเมืองเป็นหลัก กล่าวคือเพื่อมุ่งต่อต้านอาณานิคมฝรั่งเศสและเป็นกลไกหนึ่งของรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์ในการเผยแพร่อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ในการเตรียมการสร้างสังคมใหม่ตามแบบสังคมนิยม หนังสือพิมพ์ของเวียดนามยังมีบทบาทสำคัญอย่างมากในยุคสงครามเวียดนามในฐานะที่เป็นกลไกที่สำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์ในการปลุกเร้ามวลชนเพื่อร่วมรบในสงคราม ดังเห็นได้จากคำประกาศของสมาคมนักข่าวเวียดนามซึ่งก่อตั้งขึ้นในวันที่ 2 มิถุนายน ค.ศ.1950 ได้ระบุถึงพันธกิจของหนังสือพิมพ์คือ “อุทิศตนเพื่อการสร้างประชาธิปไตยของประชาชนและสงครามสร้างชาติด้วยวิชาชีพของตน” ในยุคหลังสงคราม หนังสือพิมพ์ของเวียดนามยังคงสถานะของการเป็นเครื่องมือของรัฐเช่นเดียวกันกับสื่อสารมวลชนแขนงอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐอย่างใกล้ชิด ปัจจุบัน สื่อประเภทหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในเวียดนามอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงข่าวสารและสื่อสารมวลชน (Ministry of Information and Communications of the Socialist Republic of Vietnam) หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า MIC ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลสื่อมวลชนทุกแขนงในเวียดนาม สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ อินเทอร์เน็ต และเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา (เว็บไซต์ของกระทรวง <http://english.mic.gov.vn/intro/Trang/MainFunctions.aspx> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2511)

แม้ว่าสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ทั้งหมดสังกัดหน่วยงานของรัฐทั้งสิ้น แต่ในยุคหลังนโยบาย *ดอยเม้ย* (Đổi Mới) หรือการปฏิรูปทางเศรษฐกิจในปี ค.ศ.1986 บรรยากาศในการทำงานของสื่อเปิดกว้างมากขึ้น และสมาคมนักข่าวเวียดนามยังมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสมาคมนักข่าวของประเทศในกลุ่มอาเซียน เช่น ในปี ค.ศ.2003 เป็นเจ้าภาพจัดประชุมผู้สื่อข่าวแห่งอาเซียนที่ฮานอยและกว๋างนิงห์ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการบริหารงาน

ของสื่อ่นั้นแม้ในทางทฤษฎีถูกจำกัดอยู่ในกรอบหรือแนวปฏิบัติที่พรรคคอมมิวนิสต์กำหนด ซึ่งกรอบกว้าง ๆ หรือทิศทางในการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ นั้นต้องสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาประเทศของรัฐบาล และมุ่งเน้นการให้ความรู้แก่ประชาชน แต่ในการดำเนินงานนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ก็มีอิสระในการบริหารจัดการและนำเสนอข่าวสารมากขึ้น ระดับของเสรีภาพหรือการเปิดกว้างในการนำเสนอข่าวนั้นมักขึ้นอยู่กับกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

ข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิจัย มาจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาเวียดนามนั้น จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่

(1) หนังสือพิมพ์ *ด้วยแจ้ง* (Tuổi Trẻ) ที่อยู่เว็บไซต์ www.tuoitre.com.vn ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีผู้อ่านกว้างขวางและแพร่หลายที่สุดในประเทศ โดยเฉพาะเป็นหนังสือพิมพ์ยอดนิยมของกลุ่มผู้อ่านซึ่งอยู่ทางภาคใต้ของเวียดนาม อยู่ในกำกับของคณะเยาวชนคอมมิวนิสต์เมืองโฮจิมินห์ (Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh) ก่อตั้งเมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ.1975 ก่อนหน้านั้นการเผยแพร่ทำในรูปแบบของแผ่นพับเพื่อต่อต้านอเมริกาในช่วงสงครามเวียดนามซึ่งจัดทำโดยกลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา หนังสือพิมพ์ *ด้วยแจ้ง* ได้รับการยอมรับว่าเป็นสื่อที่เปิดกว้างทางความคิดและห้วงกว้างกว่าหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นในเวียดนาม หนังสือพิมพ์ *ด้วยแจ้ง* ไม่มีผู้สื่อข่าวประจำประเทศไทย แต่มักมีการส่งผู้สื่อข่าวมาทำข่าวหรือรายงานพิเศษในประเทศไทยหากมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจ

(2) หนังสือพิมพ์ *แทงเนียน* (Thanh Niên) สังกัดสมาคมเยาวชนเวียดนาม (Hội Liên Hiệp Thanh Niên Việt Nam) ที่อยู่เว็บไซต์ www.thanhnien.com.vn ซึ่งมีสำนักงานและผู้สื่อข่าวประจำกรุงเทพฯ ทำให้ได้เนื้อหาข่าวที่มีการรายงานตรงจากพื้นที่ สำหรับความเป็นมาของหนังสือพิมพ์นั้น ในปี ค.ศ.1925 เหวียน อ้าย ก๊วก (ซึ่งต่อมารู้จักกันอย่างกว้างขวางในชื่อของโฮจิมินห์) ได้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ *แทงเนียน* (Thanh Niên) ซึ่งมีความหมายว่า “เยาวชน” เพื่อเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการสนับสนุนขบวนการเรียกร้องเอกราชในเวียดนาม ฉบับแรกออกเผยแพร่เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ.1925 ซึ่งต่อสมาคมผู้สื่อข่าวของเวียดนามให้เสนอให้วันที่ 21 มิถุนายน ของทุกปีเป็นวันหนังสือพิมพ์เวียดนาม ตามวันก่อตั้งหนังสือพิมพ์ *แทง เนียน* ซึ่งได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม ค.ศ.1985

(3) หนังสือพิมพ์ *เตียนฟอง* (Tiền Phong) ที่อยู่เว็บไซต์ www.tienphong.vn หนังสือพิมพ์ *เตียนฟอง* มีความหมายว่า “แนวหน้า” หรือ “ผู้บุกเบิก” ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 1953 ที่จังหวัดเตวียน กวาง (Tuyên Quang) เพื่อปลุกฝังอุดมการณ์ให้กับเยาวชนที่ร่วมทำงานปฏิวัติในเขตเหวียด บัก (Việt Bắc) หรือตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ และในยุคสงครามเวียดนาม หนังสือพิมพ์ฉบับนี้มีบทบาทสำคัญในฐานะสื่อของรัฐบาลคอมมิวนิสต์ ทำหน้าที่เผยแพร่นโยบายของรัฐบาลและปลุกฝังอุดมการณ์ต่างๆ แก่ประชาชน ในปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ *เตียนฟอง* มุ่งนำเสนอข่าวสารทางด้านสังคมมากขึ้น ดังที่เห็นได้จากจำนวนหนังสือพิมพ์และวารสารในเครือมีจำนวนถึง 6 ฉบับ (รวมทั้งฉบับออนไลน์) นำเสนอข่าวสารที่ให้ความรู้กับประชาชนด้านต่างๆ ไม่ได้เน้นเฉพาะข่าวด้านการเมืองเหมือนในยุคที่เพิ่งก่อตั้ง

สื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาเวียดนาม 3 ฉบับนี้ เป็นสื่อที่มีการนำเสนอข้อมูลและรายงานข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ให้พื้นที่สำหรับข่าวจากประเทศไทยอย่างสม่ำเสมอ และมีการให้รายละเอียดในเนื้อหาพอสมควร ซึ่งต่างจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์อื่นๆ ที่มักเสนอข่าวในลักษณะข่าวสั้น หรือรายงานเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเท่านั้น สื่อออนไลน์ทั้งสามฉบับนี้ยังเป็นสื่อภาษาเวียดนามจำนวนไม่กี่ฉบับที่มีการส่งผู้สื่อข่าวลงพื้นที่เพื่อรายงานข่าวจากภาคสนาม มีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญของไทย หรือผู้เกี่ยวข้องที่ปรากฏในเนื้อหาเป็นครั้งคราว นอกจากนี้ ยังกล่าวได้ว่าหนังสือพิมพ์ออนไลน์ทั้งสามฉบับนี้เข้าถึงกลุ่มคนอ่านทุกกลุ่มและมีฐานผู้อ่านจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่นักศึกษาและคนรุ่นใหม่ของเวียดนาม

แหล่งข้อมูลในการเสนอข่าว

ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยนั้น สื่อเวียดนามอาศัยแหล่งที่มาหรือหาข้อมูลจากแหล่งข่าวดังต่อไปนี้

- แปลข่าวจากสื่อหนังสือพิมพ์ของไทย (โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ เช่น *The Nation* และ *Bangkok Post*) สื่อต่างประเทศ (สำนักข่าวตะวันตก เช่น BBC CNN AFP/และสื่อจีนคือสำนักข่าวซินหัว)
- มีสำนักงาน/นักข่าวประจำในประเทศไทย (เช่น กรณีของหนังสือพิมพ์แทงเนียน หนังสือพิมพ์ *เหวียนเซิน* (Nhân Dân) และสถานีวิทยุเวียดนาม)

- ส่งนักข่าวมารายงานข่าวภาคสนามในกรณีที่เป็นสถานการณ์พิเศษ เช่น การชุมนุมประท้วงของกลุ่มคนเสื้อเหลือง-เสื้อแดง การประชุมผู้นำอาเซียน (เช่น กรณีหนังสือพิมพ์ *ด้วยแจ้*)
- อ้างอิงข่าว/คัดลอกข่าว จากสื่อเวียดนามด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อของสำนักข่าวเวียดนาม (Vietnam News Agency) มักได้รับการอ้างอิงหรือผลิตซ้ำจากสื่อฉบับอื่น ๆ อย่างแพร่หลาย
- รายงานจากผู้อ่าน (เช่น คนเวียดนามที่ศึกษา/ทำงานอยู่ในประเทศไทย)

รูปแบบในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศไทย

ข่าวสั้น 2-3 บรรทัด สำหรับรายงานสถานการณ์ข่าวสั้น ๆ หรือ การเยียมเยือนของบุคคลสำคัญหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น “เรือรบของกองทัพเรือของไทยเยือนเมืองดานัง” (Tàu Hải quân Thái Lan thăm Đà Nẵng) จากหนังสือพิมพ์ *เตียนฟอง* วันที่ 27/04/2010 “กลุ่มเสื้อแดงก่อจลาจล ระบบรถไฟฟ้าหยุดชะงัก” (Áo đỏ Thái Lan làm rối loạn hệ thống tàu điện) จากหนังสือพิมพ์ *ด้วยแจ้* วันที่ 27/04/2010 “ประเทศไทยสถานการณ์รุนแรงขึ้น ตำรวจสองนายเสียชีวิต” (Thái Lan : Bảo lực leo thang 2 cảnh sát thiệt mạng) จากหนังสือพิมพ์ *ด้วยแจ้* วันที่ 09/05/2010

การรายงานข่าว ซึ่งมักเป็นเหตุการณ์ปัจจุบันซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นและเป็นที่สนใจของนานาชาติ ได้แก่ เหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองของไทย การประท้วงของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ การจัดประชุมผู้นำอาเซียนที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ เช่น “ทักษิณถูกยึดทรัพย์สินอย่างเป็นทางการ” (Ông Thaksin chính thức bị tịch thu tài sản) จากหนังสือพิมพ์ *ด้วยแจ้* วันที่ 11/08/2010 “ภาวะสงครามในใจกลางกรุงเทพฯ” (Diễn biến vùng chiến trong lòng Bangkok) จากหนังสือพิมพ์ *ด้วยแจ้* วันที่ 15/05/2010 “ประกาศของประธานอาเซียนเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศไทย” (Tuyên bố của chủ tịch ASEAN về tình hình Thái Lan) จากหนังสือพิมพ์ *เตียนฟอง* วันที่ 21/05/2010

บทความหรือคอลัมน์พิเศษ มักมีเนื้อข่าวที่มีรายละเอียดมาก ได้แก่ คอลัมน์แนะนำการท่องเที่ยว (แนะนำวัดพระแก้ว สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่) วัฒนธรรม (ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง หรือการไหว้ของคนไทย) แนะนำบุคคลสำคัญ เช่น แนะนำ

CEO ของไทย (นายวิกรม กรมดิษฐ์) นักกีฬาไทย (เกียรติศักดิ์ เสนาเมือง) ตัวอย่างข่าว เช่น “สามเหลี่ยมทองคำอันสงบสุข” (Tam Giác Vàng Bình Yên) ในหนังสือพิมพ์แท่งเนียน วันที่ 04/07/2010 “ทัวร์ประเทศไทย” (Tour Thái Lan) จากหนังสือพิมพ์ ด้วยแจ่วันที่ 22/09/2010 “สาวไทยอยากสอนภาษาเวียดนาม” (Cô Gái Thái muốn dạy tiếng Việt) จากหนังสือพิมพ์ เตียนฟอง วันที่ 24/10/2010

ทั้งนี้ ข่าวที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยยังปรากฏอยู่ในหมวดข่าวต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา กีฬา การท่องเที่ยว วัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสื่อเวียดนามให้ความสำคัญและให้พื้นที่ข่าวเกี่ยวกับประเทศไทย เช่น ความคืบหน้าเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองไทย อาจกล่าวได้ว่า ไทยมี “พื้นที่” อยู่ในสื่อของเวียดนามอย่างสม่ำเสมอ และอาจกล่าวได้ว่ามีพื้นที่มากกว่าข่าวสารจากประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การนำเสนอข่าว ไม่เพียงแต่เป็นการรายงานสถานการณ์ แต่สะท้อนความสนใจในเรื่องของผู้คนและวัฒนธรรมของไทยด้วย อีกทั้งยังสะท้อนสำนึกของการเป็นประเทศเพื่อนบ้าน และความเป็นภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรอบของอาเซียน และประเทศในอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขงซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การเลือกข่าวสารที่นำเสนอของสื่อออนไลน์เวียดนามมักเป็นการนำเสนอข่าวที่เป็นกลางและมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและการพัฒนาประเทศของเวียดนามโดยรวม เช่น ข่าวเกี่ยวกับการศึกษา กีฬา เศรษฐกิจ ซึ่งมักมีการเปรียบเทียบกับกรณีของเวียดนามและประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ ด้วยเพื่อให้ผู้อ่านเวียดนามเห็นถึงระดับของการพัฒนาในประเทศของตน นอกจากนี้ ยังเป็นที่น่าสนใจว่าสื่อในเวียดนามให้ความสนใจกับข่าวในประเทศไทยทุกด้านๆ แม้แต่การแนะนำบุคคลสำคัญ หนังสือหรือภาพยนตร์ที่น่าสนใจ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อออนไลน์ภาษาอังกฤษของเวียดนาม เช่น เวียดนามนิวส์ (Vietnam News) แล้ว สื่อที่เป็นภาษาเวียดนามมีการลงรายละเอียดในเนื้อหาข่าวมากกว่าและเจาะลึกถึงสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยมากกว่า ส่วนข่าวภาษาอังกฤษมักเน้นความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรของทั้งสองประเทศเป็นสำคัญ สังเกตได้จากการนำเสนอที่เน้นข่าวการเยี่ยมเยือนของผู้นำประเทศและการตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านต่างๆ

จากการสัมภาษณ์คุณเหงวียน แทง ฮวาน (Nguyễn Thanh Hoan) เจ้าหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เวียดนามนิวส์ ทำให้ทราบข้อมูลเพิ่มเติมว่า แหล่งข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยที่สื่อเวียดนามใช้อ้างอิงกันอย่างกว้างขวางคือ Vietnam News Agency ซึ่งมีสำนักงานอยู่ใน

ประเทศไทยด้วย ซึ่งส่วนมากเลือกนำเสนอข่าวจากแหล่งข่าวที่เป็นทางการของไทยมากกว่า สำนักข่าวต่างประเทศอื่นๆ อย่างสำนักข่าวจากอเมริกาหรือยุโรป อีกช่องทางหนึ่งคือ กระทรวงต่างประเทศเวียดนามซึ่งก็มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารกับกระทรวงต่างประเทศและ กรมประชาสัมพันธ์ของไทยอยู่แล้ว ดังนั้นข่าวเกี่ยวกับไทยมักจะไม่มีข่าวในด้านลบเพราะ เลือกจากแหล่งข่าวที่เป็นทางการ อีกทั้งเวียดนามมีนโยบายเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ ไทยอยู่แล้ว สื่อเวียดนามมีหลักการให้การเคารพและไม่แทรกแซงเรื่องภายในของประเทศ ไทย การนำเสนอข่าวมีหลายด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ ต่างประเทศ สำหรับข่าวด้านการเมืองของไทย เวียดนามเน้นการรายงานเฉพาะเหตุการณ์ จริง ไม่มีความคิดเห็นใดๆ ไม่เลือกฝ่าย ส่วนการแปลข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศหรือ หนังสือพิมพ์ของไทย ผู้สื่อข่าวของเวียดนามระมัดระวังที่จะนำเสนอแต่เนื้อหาของข่าว เท่านั้น แต่จะตัดข้อความที่เป็นความเห็นส่วนตัวของนักข่าวหรือสำนักพิมพ์นั้นๆ ออก ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้กระทบต่อความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ โดยรวมแล้ว การนำเสนอข่าว เกี่ยวกับประเทศไทยเป็นไปตามนโยบายต่างประเทศของเวียดนามต่อไทยนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม คุณชวาน ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศไทยว่า แม้ การเมืองไทยจะไม่ค่อยส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยมากนัก แต่ก็ส่งผลกระทบโดยตรงต่อ ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาชาวต่างชาติและเพื่อนบ้านในภูมิภาค ทั้งนี้เพราะคน เวียดนามทั่วไปไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยมากนัก ส่วนใหญ่ติดตามผ่านข่าวสาร เกี่ยวกับประเทศไทยผ่านทางหนังสือพิมพ์และสื่อโทรทัศน์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข่าวเกี่ยวกับ ความขัดแย้งทางการเมืองโดยเฉพาะข่าวของกลุ่มเสื้อเหลือง-เสื้อแดง รวมถึงสถานการณ์ ความรุนแรงทางการเมืองในประเทศไทย ซึ่งต่างจากสื่อมวลชนหรือนักข่าวเวียดนามที่ ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างต่อเนื่องและมีข้อมูลเชิงลึก ทำให้พอเข้าใจถึง สภาพของสังคมไทยและการเมืองไทย

สรุปประเด็นข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับประเทศไทย

1) ประเด็นทางด้านการเมือง

สื่อออนไลน์ของเวียดนามให้ความสำคัญและเกาะติดสถานการณ์ทางการเมืองไทย อย่างใกล้ชิด มีการรายงานสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง เช่น ความขัดแย้งทางการเมืองของ ไทย (กรณีเสื้อเหลือง-เสื้อแดง) ปัญหาสามจังหวัดภาคใต้ คดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ การลอบวางระเบิดสถานที่ราชการ การเลือกตั้งซ่อม ทักษิณและความพยายามในการ

ยกระดับปัญหาสู่นานาชาติ (กรณีโรเบิร์ต อามสเตอร์ดัม) เช่น ในหัวข้อข่าว “อังกฤษเตือนประชาชนเลี่ยงเดินทางไปประเทศไทย” (Anh khuyên công dân tránh xa Thái Lan) จากหนังสือพิมพ์ แทงเนี่ยน วันที่ 08/04/2010 “กลุ่มคนเสื้อแดงทะเลาะหน้าสำนักนายกฯ” (Phe “áo đỏ” tước máu vào nhà Thủ tướng Thái Lan) จากหนังสือพิมพ์ เตียนฟอง วันที่ 17/03/2010 “ไทยขอตำรวจสากลช่วยจับทักษิณ” (Thái Lan yêu cầu Interpol giúp bắt giữ ông Thaksin) จากหนังสือพิมพ์ เตียนฟอง วันที่ 28/05/2010

2) ประเด็นด้านเศรษฐกิจ

ข่าวทางด้านเศรษฐกิจของไทยมีพื้นที่ในสื่อเวียดนามรองลงมาจากข่าวด้านการเมือง ตัวอย่างข่าวที่ปรากฏในสื่อเวียดนาม ได้แก่ นโยบายการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของไทย (เช่น นโยบายลดค่าครองชีพ) การลงทุนของต่างชาติในไทย การครองตลาดสินค้าของไทยในลาว การส่งออกผลไม้และกาแฟมายังไทย การจัดแสดงสินค้าไทยในเวียดนาม เช่น “ประเทศไทยเหตุประท้วงเสียหายกว่า 4.6 พันล้านดอลลาร์” (Thái Lan: biểu tình gây thiệt hại 4,6 tỉ USD) จากหนังสือพิมพ์ แทงเนี่ยน วันที่ 26/05/2010

3) ประเด็นด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สื่อออนไลน์ของเวียดนามให้พื้นที่ในนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศต่างๆ ด้วย เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของข้อพิพาทชายแดนไทย-กัมพูชา (กรณีเขาพระวิหาร การจับกุมคนไทยในกัมพูชา) ความสัมพันธ์ไทย-เวียดนาม (เช่น การลาดตระเวนร่วมทางทะเล) ความร่วมมือในกรอบอาเซียน ความพยายามในการแก้ปัญหาแม่น้ำโขง เช่น “ไทยและกัมพูชาเจรจาปัญหาคนไทยถูกจับ” (Thái Lan, Campuchia thương lượng vụ nhóm người Thái bị bắt) จากหนังสือพิมพ์ ต๋วยแจ้ วันที่ 30/12/2010

4) ประเด็นข่าวด้านปัญหาสังคม

ประเด็นข่าวด้านสังคมมักครอบคลุมข่าวด้านอาชญากรรม และประเด็นต่างๆ ที่เป็นปัญหาหลักในสังคมไทย เช่น ปัญหายาเสพติด การค้าประเวณี การทำแท้ง เป็นต้น ตัวอย่างข่าวในหมวดนี้ได้แก่ การทำแท้งในประเทศไทย ปัญหายาเสพติด/การจับกุมคดียาเสพติด นักเรียนตีกัน/ตบกัน การค้ามนุษย์ (ผู้หญิงเวียดนามถูกหลอกไปขายบริการในไทย) เช่น

“ประเทศไทยปวดหัวจากปัญหานักเรียนหญิงตักกัน” (Thái Lan cũng đau đầu vì nữ sinh chòng nhau) จากหนังสือพิมพ์ *เดียนฟอง* วันที่ 31/03/2010 “เรื่อนำสนใจของวัยรุ่นไทย” (Thú vị với giới trẻ Thái Lan) จากหนังสือพิมพ์ *แทงเนียน* วันที่ 05/09/2010 “ตรวจสอบเส้นทางนำหญิงสาวเข้าประเทศไทย” (Xử đường dây đưa phụ nữ sang Thái Lan) จากหนังสือพิมพ์ *เดียนฟอง* วันที่ 05/02/2010

5) ประเด็นข่าวด้านการศึกษา

ประเด็นเรื่องการศึกษาเป็นหัวข้อที่สื่อเวียดนามให้ความสนใจมากเช่นกัน เช่น สื่อออนไลน์ของเวียดนามมีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของครูไทยซึ่งมีผลปรากฏว่า ร้อยละ 95 ของครูใหญ่จำนวน 37,500 คน สอบไม่ผ่านภาษาอังกฤษและไอที ร้อยละ 88 ของครูไทยสอบตกวิชาที่ตนเองสอน นอกจากนี้มีการเสนอข่าวเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยของไทยในการจัดอันดับของมหาวิทยาลัยโลก สถิติจำนวนนักศึกษาเวียดนามเข้ามาเรียนต่อในไทยเพิ่มมากขึ้น (ปี 2009-2010 จำนวน 1,100 คน อเมริกา 13,000 คน) บทความเปรียบเทียบจำนวนศาสตราจารย์และงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและเวียดนาม และมีการตั้งข้อสังเกตว่าเวียดนามมีจำนวนศาสตราจารย์มากกว่าไทยแต่จำนวนงานวิจัยน้อยกว่าไทย (ประมาณ 1 ใน 5) และชาวอื่นๆ เช่น ปัญหานักเรียนตักกัน/ทัศนคติของวัยรุ่นไทยต่อเรื่องเพศ เช่น “ครูไทยส่วนใหญ่สอบไม่ผ่านวิชาที่ตนเองสอน” (Phần lớn giáo viên Thái Lan thi trượt chính môn mình dạy) จากหนังสือพิมพ์ *เดียนฟอง* วันที่ 12/06/2010 “นักศึกษาเวียดนามกว่า 1,100 คนเรียนต่อที่ประเทศไทย” (Hơn 1.100 sinh viên VN du học Thái Lan) จากหนังสือพิมพ์ *ต่วยแจ้* วันที่ 22/11/2010

6) ประเด็นข่าวด้านวัฒนธรรม

ตัวอย่างข่าวได้แก่ การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมไทย-เวียดนาม อัตลักษณ์ไทย เช่น การใช้คำว่า สวัสดี และ ขอขอบคุณ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เช่น วัดพระแก้ว หนังสือที่ได้รับรางวัลของไทย (เช่น รางวัลชมเชย) แนะนำคนไทย (เช่น วิกรม กรมดิษฐ์ นักศึกษาไทยที่เรียนภาษาเวียดนาม) เช่น “แนะนำหนังสือ “มือที่ไม่สร้างอาชีพของวิกรม กรมดิษฐ์” (Giới thiệu sách - “Tay không xây dựng cơ đồ” của Vikrom Kromadit)

จากหนังสือพิมพ์ ด้วยแฉ่ วันที่ 09/01/2010 นอกจากนี้ ยังมีการแปลหนังสือเล่มนี้และตีพิมพ์เป็นตอน ๆ ในหนังสือพิมพ์ด้วย

7) ประเด็นข่าวกีฬา

สื่อมวลชนของเวียดนามติดตามความเคลื่อนไหวของทีมฟุตบอลไทยอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าข่าวคราวของทีมผู้ฝึกสอน โค้ช และผู้เล่น นอกจากนี้ ยังเห็นว่าไทยเป็น “พี่ใหญ่ของภูมิภาค” (anh cả khu vực) จากข่าว “ชัยชนะในมุมมองของไทย” (Thắng lợi của tầm nhìn Thái) จากหนังสือพิมพ์ ด้วยแฉ่ วันที่ 18/11/2010 ประเด็นข่าวที่น่าสนใจมีความหลากหลายทั้งการรายงานข่าว บทวิเคราะห์รูปแบบการเล่นฟุตบอลของทีมชาติไทย แนะนำนักเล่นคนสำคัญ ตัวอย่างข่าว เช่น กรณีความขัดแย้งในสมาคมฟุตบอลไทยและการประท้วงขับไล่นายกสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย (นายวรวิทย์ มะกุติ) แนะนำประวัตินักฟุตบอลไทย ในหนังสือพิมพ์ ด้วยแฉ่ออนไลน์ มีคอลัมน์วิเคราะห์การแข่งขันฟุตบอลระดับภูมิภาคชื่อว่า “เกียรติศักดิ์วีเคราะห์” (Kiatisak bình luận) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเกียรติศักดิ์ เสนาเมือง ต่อการแข่งขันฟุตบอลนัดสำคัญในภูมิภาค ผลงานของนักกีฬาไทยในการแข่งขันระดับนานาชาติ เช่น “ไทยเสมอลาวอย่างยากลำบาก” (Thái Lan vất vả hòa Lào) จากหนังสือพิมพ์ เตียนฟอง วันที่ 01/12/2010 “วรวิทย์ยืนยันทัวร์นาเมนต์” (Worawi kiên quyết không từ chức) จากหนังสือพิมพ์ ด้วยแฉ่ วันที่ 11/12/2010

8) ข่าวปิกนิกอื่น ๆ ที่น่าสนใจ

นอกจากนี้ยังมีการเสนอข่าวอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น ปัญหาช้างในกรุงเทพฯ ตะวันออกกลางซื้อที่ดินปลูกข้าวในไทย การซื้อเนื้อหมูจากท่าแร่ จังหวัดสกลนคร เสธ.แดงเคยช่วยซื้อไอเอสบีข้าวในเวียดนามและปลอมตัวเป็นมุสลิมเข้าไปในอาเจาะห์ รายงานข่าวการประชุมสัมมนาในประเทศไทย (เช่น การประชุมวิชาการระดับนานาชาติเรื่อง อารมณ์ขันในอาเซียน ที่จุฬาฯ) เช่น “ความฝันของช้าง” (Có một giấc mơ voi) จากหนังสือพิมพ์ เตียนฟอง วันที่ 18/01/2010 “การพบซากจระเข้ร้อยล้านปีในประเทศไทย” (Phát hiện hoá thạch cá sấu 100 triệu năm ở Thái Lan) จากหนังสือพิมพ์ ด้วยแฉ่ วันที่ 29/11/2010

จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยในสื่อออนไลน์ของเวียดนามในช่วงต้น เราสามารถสรุปภาพของไทยที่สะท้อนผ่านการรับรู้และความเข้าใจของเวียดนามต่อไทย จากการนำเสนอข้อมูลของหนังสือพิมพ์ออนไลน์เวียดนามได้ดังนี้

ไทยในฐานะตัวเปรียบเทียบ

ดังที่เห็นจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับไทยนั้นนอกจากการนำเสนอข่าวสารและข้อเท็จจริงต่าง ๆ แล้ว มักมีการเชื่อมโยงกับปัญหาสังคมหรือแนวทางการพัฒนาประเทศของเวียดนามด้วยเสมอ เช่น เปรียบเทียบยุทธศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยวของไทยและเวียดนาม (เช่น ชาวไทยทุ่มงบประมาณการท่องเที่ยวมากกว่าเวียดนาม การศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวในไทย) เปรียบเทียบคุณภาพด้านการศึกษา (ข่าวการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก/จำนวนงานวิจัยที่ไทยมีอันดับสูงกว่าและมีจำนวนงานวิจัยมากกว่า) เศรษฐกิจ (ข่าวความนิยมวัสดุสำนักงานของไทยในเวียดนามมากกว่าสินค้าจีนและสินค้าที่ผลิตในเวียดนามเอง) การกีฬา (มีการรายงานและติดตามความเคลื่อนไหวของทีมฟุตบอลไทยเป็นระยะ ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงในตำแหน่งผู้ฝึกสอนหรือผู้เล่นในตำแหน่งสำคัญ) หรือประเด็นอื่น ๆ เช่น ไทยบริโภคนมมากกว่าเวียดนาม ไทยมีสถาบันข้างแต่เวียดนามยังไม่มี เป็นต้น

ตัวอย่างข่าว เช่น “สวัสดีและซินจ่าว” (Sawasdee và Xin Chào) จากหนังสือพิมพ์ ต่วยแจ่วันที่ 30/08/2010

ในช่วงระยะเวลาเกือบสิบครั้งที่ฉันเดินทางไปประเทศไทย ไม่เคยเลยสักครั้งที่ได้ยินคนไทยทักทายด้วยคำว่า *เฮลโล* หรือ *ไฮ* ความรักและความภาคภูมิใจในประเทศของพวกเขาได้สะท้อนผ่านภาษาและรอยยิ้มสดใส ซึ่งทำให้พวกเขาทำคะแนนกับชาวต่างประเทศได้มากทีเดียว และคงด้วยเหตุนี้กระมัง ประเทศไทยถึงสามารถฟื้นฟูการท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วในช่วงหลังเหตุการณ์จลาจลและความวุ่นวายทางการเมือง สักวันหนึ่ง เมื่อคำว่า *ซินจ่าว* ติดหูมากกว่านี้ วันนั้นเวียดนามอาจกลายเป็นจุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและเป็นที่จดจำได้มากที่สุดก็เป็นได้

ข่าว “ขาดความสมดุลในงบประมาณสนับสนุนการวิจัย” (Thiếu cân đối trong tài trợ cho nghiên cứu khoa học) จากหนังสือพิมพ์ *ด้วยแจ้ง* วันที่ 05/07/2010

ประเทศเวียดนามมีจำนวนศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์เกือบหนึ่งหมื่นคน มีคนจบระดับปริญญาเอกหลายหมื่นคน แต่มีจำนวนโครงการวิจัยไม่ถึงหนึ่งพัน โครงการต่อปีที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศไทยและมาเลเซีย เวียดนามมีจำนวนศาสตราจารย์มากกว่าแต่จำนวนงานวิจัยแค่เพียงหนึ่งในห้าของประเทศไทย ส่วนจำนวนสิ่งประดิษฐ์ยังน้อยมาก

ไทยในฐานะมาตรวัดระดับการพัฒนาของเวียดนาม

จากการนำเสนอข่าวของสื่อของเวียดนาม สะท้อนให้เห็นว่าเวียดนามยอมรับถึงระดับการพัฒนาของไทยในหลายด้านนั้นมีความก้าวหน้ากว่าเวียดนาม ซึ่งหากเวียดนามต้องการที่จะเป็นผู้นำในอาเซียนหรือพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นก็คงหนีไม่พ้นที่จะต้องพัฒนาให้ทันประเทศไทยหรือมากกว่าไทย ดังนั้น ไทยจึงเป็นเป้าหมายในการพัฒนาหรือมาตรวัดระดับของการพัฒนาของเวียดนามด้วย ดังสะท้อนในข่าวเศรษฐกิจ (เช่น ข่าวเวียดนามตีตลาดกัมพูชาสำเร็จ แต่ไทยยังครองตลาดลาวอย่างเหนียวแน่น ส่งผลให้เวียดนามไม่สามารถเพิ่มยอดการส่งออกในลาว) การท่องเที่ยว (ไทยยังคงเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาค แต่เวียดนามเองก็เห็นว่าตนมีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภูมิภาคได้เช่นกัน) กีฬา (การแข่งขันฟุตบอลในระดับภูมิภาค) การศึกษา (สื่อของเวียดนามมักเปรียบเทียบมาตรฐานของการพัฒนาด้านการศึกษาของไทยและเวียดนาม)

ตัวอย่างข่าว เช่น “โตโยต้าผลิตพริอุสไฮบริดที่ประเทศไทย” (Toyota sản xuất Prius Hybrid tại Thái Lan) จากหนังสือพิมพ์ *เตียนฟอง* วันที่ 22/10/2010

ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่สามตามหลังญี่ปุ่นและจีนที่มีโรงงานผลิตและประกอบชิ้นส่วนรถยนต์ไฮบริดของโตโยต้า

ข่าว “ปัญหาในการส่งออกข้าวปี 2010” (Thách thức xuất khẩu gạo năm 2010) จากหนังสือพิมพ์ ด้วยแฉ่ วันที่ 22/02/2010

การที่ประเทศมหาอำนาจในการส่งออกข้าวอันดับหนึ่งของโลกคือประเทศไทยได้จำกัดปริมาณการส่งออกข้าวเพื่อกงราคาข้าวในตลาดโลกไม่ให้ลดลงมากนักและตั้งราคาส่งออกข้าวไว้ต่ำกว่าราคาส่งออกในปี 2009 นั้นอาจเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง...การคาดคะเนล่าสุดของกระทรวงเกษตรของประเทศสหรัฐอเมริกาบอกว่าถ้าอินเดียตัดสินใจนำเข้าข้าวจากต่างประเทศเพื่อให้ราคาข้าวในประเทศลดลง ก็คงนำเข้าด้วยปริมาณที่ไม่มากนัก และถ้าการคาดการณ์นี้เป็นจริงเป้าหมายในการเพิ่มราคาส่งออกข้าวของเวียดนามให้เท่ากับราคาส่งออกของข้าวไทย (ร้อยละ 90-92) เมื่อเทียบกับราคาส่งออกในปี 2009 คือร้อยละ 69.45 ก็คงเป็นเรื่องยาก

ข่าว “ความประทับใจจากคนไทย” (Ấn tượng từ người Thái) จากหนังสือพิมพ์ ด้วยแฉ่ วันที่ 7/11/2010 ที่กล่าวถึงความประทับใจของผู้เขียนต่อการแข่งขันแบดมินตันระหว่างนักกีฬาไทยและนักกีฬาจีน ซึ่งนักกีฬาไทยซึ่งเป็นรองในด้านฝีมือแต่สามารถสู้กับนักกีฬาจีนได้อย่างเข้มแข็ง

ดูการแข่งขันแบดมินตันรอบชิงชนะเลิศระหว่างจีนและไทย เพิ่งได้เห็นถึงความก้าวหน้าของสาวไทย พวกเขาเล่นได้อย่างสง่างาม เข้มแข็งและมั่นใจในการเล่นเผชิญหน้ากับคู่ต่อสู้เจ้าของบ้านซึ่งเป็นผู้แข่งขันระดับต้น ๆ ของโลก อีกทั้งพวกเขายังอายุน้อยมาก หนึ่งในนั้นอายุแค่ 15 ปี และสามารถเอาชนะมือวางอันดับหนึ่งของจีนได้ ถึงแม้ว่าแพ้ในรอบชิงชนะเลิศ แต่ก็ป็นก้าวที่สำคัญของวงการแบดมินตันไทย สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนากีฬาประเภทนี้ของไทย ซึ่งยากที่เวียดนามจะตามทันหากไม่มีการกำหนดแนวทางและวางแผนที่ดี นอกจากฝีมือการเล่นแล้ว ผู้เล่นของไทยยังสร้างความประทับใจด้วยการไหว้กรรมการทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนลูกขนไก่ แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยแต่ก็แสดงออกถึงการแสดงความเคารพ มารยาท และวินัยของผู้เล่น และยังเป็นการแนะนำวัฒนธรรมของชาติตนด้วย

ไทยในกรอบของความร่วมมือระดับภูมิภาค

จากการศึกษาการนำเสนอข่าวของสื่อออนไลน์และการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเวียดนามที่ประจำอยู่ในประเทศไทยแล้วพบว่า สื่อเวียดนามมีความระมัดระวังในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยเนื่องจากปฏิบัติตามนโยบายของกลุ่มประเทศอาเซียนที่ไม่แทรกแซงกิจการภายในประเทศของกันและกัน เนื้อหาที่นำเสนอมีความเป็นกลางและเน้นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมากกว่าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือเนื้อหาข่าวนัก ยกเว้นข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยที่สื่อเวียดนามต่างแสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาการเมืองในประเทศไทยที่อาจขยายตัวและบานปลายจนอาจกระทบต่อเศรษฐกิจและเสถียรภาพของภูมิภาคอาเซียนได้ การนำเสนอข่าวของสื่อออนไลน์เวียดนามสะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักถึงความร่วมมือระหว่างไทยและเวียดนามในกรอบของอาเซียนและความร่วมมือระดับทวิภาคี เช่น ความร่วมมือด้านความมั่นคง (การลาดตระเวนร่วม แก้ปัญหาการจับเรือประมง) การร่วมมือกันแก้ปัญหาแม่น้ำโขงซึ่งส่วนหนึ่งทางเวียดนามเชื่อว่าเป็นผลมาจากการสร้างเขื่อนของจีน

ตัวอย่างข่าว เช่น “อาเซียนสร้างเครือข่ายวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ” (ASEAN : Thành lập mạng lưới nghiên cứu các trường đại học) จากหนังสือพิมพ์ *ด้วยแจ้* วันที่ 06/12/2010 “ข้อพิพาทเขาพระวิหาร เวียดนามหวังการแก้ปัญหาในทางสันติ” (Tranh cãi đền Preah Vihear : Việt Nam mong giải quyết hoà bình) จาก *ด้วยแจ้* วันที่ 18/08/2010 จากตอนนี่ของข่าวนี้นี้ระบุว่า

วันที่ 17 สิงหาคม (2010) เหวียน เฟือง งา โฆษกกระทรวงการต่างประเทศ ได้แถลงถึงท่าทีของเวียดนามต่อกรณีที่มีการเสนอให้อาเซียนเป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเกี่ยวกับเขาพระวิหารว่า “เวียดนามหวังว่าไทยและกัมพูชาสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งเรื่องเขาพระวิหารด้วยสันติวิธีผ่านการเจรจาที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบและยึดถือกฎหมายระหว่างประเทศ และหลีกเลี่ยงการใช้กำลังปะทะเพราะอาจกระทบต่อความสามัคคีในอาเซียน

ข่าว “ความมั่นคงของไทยคือประโยชน์โดยรวมของอาเซียน” (Sự ổn định của Thái Lan là lợi ích chung của ASEAN) จากหนังสือพิมพ์ *เตียนฟอง* วันที่ 08/05/2010

นายกรัฐมนตรีเหวียน เติน ลุง กล่าวยืนยัน (กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ว่าเวียดนามปรารถนาที่จะเห็นประเทศไทยสามารถจัดการสถานการณ์ สร้างความปรองดองระหว่างกลุ่มต่างๆ มีความมั่นคงและพัฒนา ทั้งนี้เพราะความมั่นคงของไทยมิได้เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยเท่านั้นหากแต่ส่งผลดีต่อประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียนด้วย

ข่าว “เวียดนาม-ไทยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวหนึ่งล้านคนในปี 2015” (Việt Nam-Thái Lan 1 triệu du khách năm 2015) จากหนังสือพิมพ์ ดัวยแจ้ วันที่ 02/10/2010

ปี 2009 มีนักท่องเที่ยวเวียดนามจำนวน 370,000 คน มาเที่ยวประเทศไทยและนักท่องเที่ยวไทยกว่าหนึ่งแสนคนไปเที่ยวเวียดนาม ในช่วงแปดเดือนแรกของปี 2010 มีนักท่องเที่ยวเวียดนามจำนวน 240,000 คน เข้ามายังประเทศไทย และนักท่องเที่ยวไทยจำนวน 120,000 คน ไปเวียดนาม นักท่องเที่ยวจากเวียดนามอยู่ในอันดับที่สามของจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศอาเซียนที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

บทสรุป

ไทยมี “พื้นที่” อยู่ในสื่อของเวียดนามอย่างต่อเนื่องและอาจกล่าวได้ว่ามีพื้นที่มากกว่าข่าวสารจากประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ การเลือกข่าวสารที่น่าเสนอมักเป็นการรายงานความเคลื่อนไหวในประเทศไทยและเป็นการรายงานข้อเท็จจริงที่อ้างอิงจากแหล่งข่าวในประเทศไทย สำนักข่าวต่างประเทศ และบางกรณีเป็นการรายงานตรงจากผู้สื่อข่าวที่ประจำอยู่ในประเทศไทย การนำเสนอข่าว ไม่เพียงแต่เป็นการรายงานสถานการณ์ แต่สะท้อนความสนใจในเรื่องของผู้คนและวัฒนธรรมของไทยด้วย อีกทั้งยังสะท้อนถึงสำนักของการเป็นประเทศเพื่อนบ้านและความเป็นภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรอบของอาเซียน และประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการเลือกข่าวสารที่น่าเสนอของสื่อออนไลน์เวียดนามมักเป็นนำเสนอข่าวที่เป็นกลางและมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและการพัฒนาประเทศของเวียดนามโดยรวม เช่น ข่าวเกี่ยวกับการศึกษา กีฬา เศรษฐกิจ ซึ่งมักมีการเปรียบเทียบกับกรณีของเวียดนามและประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ ด้วยเพื่อให้ผู้อ่านเวียดนามเห็นถึงระดับของการพัฒนาในประเทศของตน นอกจากนี้ ยังเป็นที่น่าสนใจว่าสื่อ

ในเวียดนามให้ความสนใจกับข่าวในประเทศไทยทุก ๆ ด้าน แม้แต่การแนะนำบุคคลสำคัญ หนังสือหรือภาพยนตร์ที่น่าสนใจ ทั้งนี้ มีการลงรายละเอียดในเนื้อข่าวและเจาะลึกถึงสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศไทย

แม้ว่าการนำเสนอข่าวของไทยในสื่อเวียดนามได้สะท้อนให้เห็นว่าไทยมีสถานะเป็นเสมือนตัวเปรียบเทียบหรือมาตรวัดความเจริญหรือการพัฒนาประเทศของเวียดนาม เช่น ข่าวทางด้านเศรษฐกิจ การกีฬา เป็นต้น จนบางครั้งอาจฟังดูเหมือนไทยเป็น “คู่แข่ง” ที่สำคัญของเวียดนามในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ทั้งนี้ ก็เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ นั่นคือ เพื่อเป็นตัวอย่างหรืออาศัยบทเรียนจากประเทศไทยในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของประเทศเวียดนาม เช่น สื่อเวียดนามเสนอข่าวเกี่ยวกับความสำเร็จของนักกีฬาไทยในภูมิภาค ชาวไทยขายได้ราคาดีกว่าเวียดนาม หรือไทยบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวได้ดีกว่าเวียดนาม จากการสำรวจสื่อเวียดนามในรอบปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นว่าเวียดนามให้ความสนใจกับประเทศเพื่อนบ้านและความเป็นไปในอาเซียนมาก (อาจกล่าวได้ว่ามากกว่าสื่อและสังคมไทยโดยรวม) ซึ่งนอกจากเป็นการสร้างสำนึกของความเป็นภูมิภาคแล้วยังเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านให้กับประชาชนของตนอีกทางหนึ่งด้วย

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. 2552. *สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2551. *ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัญญาทิพย์ ศรีพนา. 2550. *นโยบายต่างประเทศของเวียดนามหลังปี ค.ศ.1986 กรณีนโยบายของเวียดนามต่อไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- พ. ประไพพงษ์ และ อภิชาติ สิริผาดิ. 2550. *เวียดนามตลาดพันล้านที่น่าลงทุน*. กรุงเทพฯ : Offset Creation.
- มนธิรา ราโท. 2552. “ความขัดแย้งทางการเมืองไทยในทัศนะของสื่อเวียดนาม (ปี พ.ศ.2547-2552)” *วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง* ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2552) หน้า 1-32.
- วิทยา ศุภธนากุล และคณะ. 2551. *เจาะตลาดเวียดนามผ่านกูรู*. กรุงเทพฯ : เนชั่นบุคส์.
- Nguyễn Diệu Hùng. 2001. “Quan hệ Việt Nam – Thái Lan từ đầu thập kỷ 90 (thế kỷ 20) đến nay”. *Nghiên Cứu Đông Nam Á*. Số 4 (49).
- Trần Tiến Duẩn (ed). 2006. *Nghề báo nghề nguy hiểm* (งานข่าวงานอันตราย). Hanoi : NXB Thông Tấn.

เว็บไซต์

www.vja.org.vn
<http://english.mic.gov.vn/>
www.tuotire.com.vn
www.thanhvien.com.vn
www.tienphong.com.vn

การสัมภาษณ์

คุณเหงวียน แทง ฮวาน (Nguyễn Thanh Hoan) ผู้เคยทำหน้าที่ Senior Co-Ordinator ของ Vietnam News มาประจำที่ประเทศไทยตั้งแต่ปี 2005-2008 รวม 3 ปี วันที่ 3 พฤษภาคม 2554 ณ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาฯ